

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції з
міжнародною участю
(м. Харків, 28 травня 2024 року)

Харків 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

***Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю***

м. Харків, 28 травня 2024 року

**Харків
ХНМУ
2024**

УДК 378.013:61(082)(477)
А43

*Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 6 від 21 червня 2024 р.*

Редакційна колегія:

В. А. Капустник, І. В. Лещина, В. В. М'ясоєдов,
Л. В. Фоміна, І. В. Корнейко, К. В. Волошко, П. Д. Перцев

А43 Актуальні питання педагогіки вищої медичної освіти : зб. матеріалів Всеукраїн. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 28 трав. 2024 р.) / ред. кол. : В. А. Капустник, І. В. Лещина, В. В. М'ясоєдов та ін. Харків : ХНМУ, 2024. 287 с.

У збірнику висвітлені питання сучасної педагогіки вищої медичної освіти, застосування кращих та інноваційних педагогічних підходів, технологій та методів, пошуку їх комбінацій для опанування теоретичних знань, практичних навичок і досягнення запланованих програмних результатів навчання, зважаючи на специфіку освітньо-професійних програм та навчального процесу здобувачів освіти медичних ЗВО.

УДК 378.013:61(082)(477)

Тексти представлено в авторській редакції та мовою оригіналу. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та авторський стиль праць, розміщених у збірнику.

© Харківський національний
медичний університет, 2024
© Редакційна колегія, 2024

ЗМІСТ

Капустник В.А., Хаустов М.М., М'ясоєдов В.В., Киричок І.В., Павленко Т.Б. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АКАДЕМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: СТРАТЕГІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	15
Kapustnyk V.A., Shelest B.O., Sadovenko O.L., Babicheva O.O., Kryvenko O.I. INSIGHTS AND OBSTACLES IN SIMULATION TRAINING FOR FINAL YEAR MEDICAL STUDENTS: A PERSPECTIVE FROM THE DEPARTMENT OF INTERNAL AND OCCUPATIONAL DISEASES	17
Абашнік В.О. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ НІМЕЧЧИНИ.....	20
Ашеулова Т.В., Кузьменко Н.М., Демиденко Г.В. НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ПРАКТИЧНИХ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КЕЙС-МЕТОДУ.....	22
Ашеулова Т.В., Кузьменко Н.М., Завгородня Л.В. КЕЙС-МЕТОД ЯК СИМУЛЯЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ТА ПРАКТИЧНИХ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ	23
Baranova A., Navrilov A., Kotenco O., Muzhychuk O., Sennikov I. ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ONCOLOGY, IS IT TIME TO INCLUDE ITS STUDY IN THE COURSE «ONCOLOGY AND MEDICAL RADIOLOGY»?.....	25
Bohachova Olha S., Gerasymenko Olga I., Trach Olha O. EXPERIENCE OF USING THE «LESSON» MODULE IN MOODLE E-COURSES FOR MASTERING THE EDUCATIONAL COMPONENT «HYGIENE AND ECOLOGY»	27
Bondarenko A.V., Katsapov D.V. DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING IN STUDENTS DURING THE TEACHING OF AN EDUCATIONAL DISCIPLINE «INFECTIOUS DISEASES» IN MARTIAL LAW CONDITIONS	28
Баглик Т.В., Воропаєва Л.В., Крючко А.І. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТА ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	30
Базалєєв М.С. ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ДОПОМОГА (ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА)» ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕРАПІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ» ОПП «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ» ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	32

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АКАДЕМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: СТРАТЕГІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ

Капустник В.А., Хаустов М.М., М'ясодов В.В., Киричок І.В., Павленко Т.Б.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Цифрова трансформація освіти та застосування технологій штучного інтелекту (ШІ) викликають усе більший інтерес і водночас породжують чимало дискусій. Значний потенціал сучасних інтелектуальних сервісів не тільки відкриває нові перспективи для навчання, викладання, досліджень, а й обумовлює певні ризики та порушує низку базових питань, пов'язаних з якістю та етикою академічної діяльності [1, с. 67].

У межах Рамкової програми дій «Освіта-2030» ЮНЕСКО у 2023 році оприлюднено Керівництво з використання генеративного штучного інтелекту в освіті та дослідженні, у якому наголошено саме на людиноцентричному підході при вивченні переваг та врахуванні ризиків використання ШІ в освіті, а також ролі освіти як засобу розвитку компетенцій зі штучного інтелекту [5].

Використання ШІ за суттю не є перешкодою для освітнього процесу, але критичний фактор полягає в тому, яким чином можна максимум від ШІ з мінімальними ризиками, не порушуючи при цьому доброчесних академічних практик. Тож перед університетами постають завдання щодо моделювання відповідального ставлення до засобів ШІ у всіх учасників освітнього процесу [2].

Світова університетська спільнота занепокоєна можливими негативними наслідками цього процесу, а ігнорування впливу генеративного ШІ на вищу освіту призводить до багаторівневої шкоди, яка варіюється від відсутності структур для забезпечення наукової доброчесності до стагнації та нерелевантності підходів до навчального процесу в медичній освіті [3, с. 3649]. Університети, які ігнорують або забороняють використання генеративного ШІ в освітньому процесі, менш спроможні підготувати майбутніх фахівців до цієї нової інтелектуально-технологічної реальності [3, с. 3650].

Проте, щоб протистояти безконтрольному використанню ШІ, наголошується на необхідності чіткої регламентації його правомірного застосування. Це можливо за умови вирішення певних стратегічних завдань на основі розробки відповідних політик, стандартів, рекомендацій. Головна мета – сформулювати принципи, які можуть стати основою етичного, творчого, продуктивного та безпечного застосування інструментарію ШІ у різних академічних сферах [4].

Харківський національний медичний університет (ХНМУ) розглядає можливості відповідальної інтеграції ШІ до освітньо-наукового процесу насамперед з метою підвищення якості та результативності всіх його компонентів. Такий підхід відповідає політиці ХНМУ постійно розвиватися, переосмислювати традиційні методики та адаптуватися до нових освітніх реалій. Ведеться робота щодо вивчення та узагальнення можливостей й ризиків використання ШІ як складової освітньої діяльності та інструмента досліджень відповідно до практик і цінностей академічної доброчесності. Ці кроки сприятимуть формуванню стратегії, яка дозволить ХНМУ залишатись у центрі інновацій та удосконалювати академічне середовище завдяки використанню ШІ-технологій.

Ураховуючи етичні, соціальні та технологічні аспекти, попередньо можна виокремити такі, наприклад, принципи та стратегічні завдання щодо відповідального використання ШІ в академічній діяльності:

– *відкритість та виваженість*: прийняття відповідальними особами усвідомленого рішення про доцільність використання ШІ-технологій та його доведення до університетської спільноти;

– *прозорість та зрозумілість*: інформування про сферу впровадження ШІ з роз'ясненням функціоналу для розуміння технологічних алгоритмів його роботи, ефективного використання та прийняття відповідальних рішень;

– *адаптування та галузева специфіка*: адаптування підходів до викладання, навчання та оцінювання з урахуванням галузевої специфіки та соціально-психологічних наслідків впровадження ШІ;

– *навчання та розвиток*: підвищення цифрової грамотності учасників освітньо-наукового процесу, формування та підтримка інформаційно-комунікаційних компетентностей з акцентом на добросесність;

– *справедливість та інклюзивність*: забезпечення рівного доступу до ресурсів та можливостей ШІ для всіх, незалежно від раси, статі, віку чи соціального статусу тощо;

– *конфіденційність та безпека*: забезпечення захисту приватності та недопущення зловживання інформацією, запобігання витоку даних;

– *управління та контроль*: сприяння творчій співпраці людина–інтелектуальна система із забезпеченням людського пріоритету;

– *етика та норми поведінки*: наголошення про використання ШІ виключно як інструмента освіти або методу дослідження, а не єдиного джерела інформації; необхідність критичного підходу та чіткого розмежування авторського та згенерованого контенту; проведення етичного аудиту дослідницьких проєктів, включаючи захист людської гідності, прав людини та запобігання заповіданню можливої шкоди;

– *оновлення та актуалізація*: забезпечення постійної підтримки та актуалізації ШІ-систем із врахуванням нових технологічних рішень, правового поля, стандартів безпеки та етики.

Таким чином, ШІ, стрімко інтегруючись у вищу освіту, принципово змінює загальний освітній ландшафт. Досліджуючи використання штучного інтелекту в освіті, слід визнати, що інтелектуальні сервіси надають багатогранні переваги та водночас породжують серйозні ризики. Тож досягнення балансу між технологічними інноваціями та етичними міркуваннями з пріоритетом людиноцентричності має вирішальне значення для використання повного потенціалу штучного інтелекту для покращення освіти.

Університети, які вже сьогодні визначають принципи та вибудовують стратегії усвідомленого використання ШІ-технологій задля збереження людської взаємодії, критичного мислення та цінностей поглибленої освіти, мають більше шансів успішно працювати й розвиватися в новому інтелектуально-технологічному освітньому середовищі.

Перелік використаних джерел:

1. Використання штучного інтелекту у вищій освіті [Електронний ресурс] / І. Драч, О. Петроє, О. Бородієнко [та ін.] // International Scientific Journal of Universities and Leadership. – 2023. – № 15. – С. 66–82. – Режим доступу : <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>.

2. Chami G. Artificial intelligence and academic integrity: striking a balance [Electronic resource] / G. Chami // THE: Times Higher Education. – 2023. – Режим

доступу : <https://www.timeshighereducation.com/campus/artificial-intelligence-and-academic-integrity-striking-balance>.

3. Clark A. M. ChatGPT: what is it and how can nursing and health science education use it? [Electronic resource] / A. M. Clark, M. M. Archibald // J. Adv. Nurs. – 2023. – Vol. 79, № 10. – P. 3648–3651. – doi: 10.1111/jan.15643.

4. ENAI Recommendations on the ethical use of Artificial Intelligence in Education [Electronic resource] / T. Folytynek, S. Bjelobaba, I. Glendinning [et al.] // Int. J. Educ. Integr. – 2023. – Vol. 19, № 12. – Режим доступу : <https://doi.org/10.1007/s40979-023-00133-4>.

5. Guidance for generative AI in education and research [Electronic resource] / by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. – Paris, 2023. – Режим доступу : <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research>.

INSIGHTS AND OBSTACLES IN SIMULATION TRAINING FOR FINAL YEAR MEDICAL STUDENTS: A PERSPECTIVE FROM THE DEPARTMENT OF INTERNAL AND OCCUPATIONAL DISEASES

Kapustnyk V.A., Shelest B.O., Sadovenko O.L., Babicheva O.O., Kryvenko O.I.

Kharkiv National Medical University, Kharkiv, Ukraine

Contemporary medical educational reality set up that the combination of innovative technologies alongside conventional education methods enables doctors to cultivate a high level of proficiency that aligns with practical demands and ensures the excellence of their future practice [1, 2]. One of the forefront techniques in teaching practical skills to medical students involves the use of simulation technologies [3]. These methods facilitate the replication of authentic clinical scenarios, providing students with opportunities to showcase their abilities. As described by contemporary researches, simulation serves as an immersive educational approach within a professional setting, allowing for interactive engagement in simulated clinical environments while prioritizing patient safety [4, 5].

Training medical students must prioritize hands-on experience [6]. However, instructors often encounter challenges during practical sessions, such as the unavailability of suitable patients, patient reluctance to be supervised by students, limited opportunities for repetitive practice, and unpredictable urgent scenarios. Moreover, amid circumstances like pandemics or times of crisis such as martial law, as we have now in the Country, teaching practical skills at the patient's bedside becomes exceedingly difficult due to the necessity of adhering to sanitary, epidemiological, and safety protocols.

These obstacles can be effectively addressed through the use of a simulation center (SC). The KhNMU SC operates on the basis of the «Regulations on the Simulation Center of the Educational and Scientific Institute of Educational Quality of KhNMU,» which was approved by order of KhNMU No. 235 dated 11.10.2021[7].

The aim of our work was to investigate the use of simulation training among 6th-year students within the curriculum of «Internal Medicine» at the Department of Internal and Occupational Diseases of KhNMU.

Practical sessions in Internal Medicine are integrated into the semester schedule as devised by the SC, simulating real-life conditions with authentic equipment and mannequins. Each session commences with a theoretical overview followed by the exploration of situational challenges. To prepare students adequately for final